

Maahanmuuton tunnusluvut 2020

Julkaisusta vastaa:

Euroopan muuttoliikiverkosto
Maahanmuuttovirasto
PL 10
00086 MAAHANMUUTTOVIRASTO

Tel. 0295 430 431
emn@migri.fi

ISBN 978-952-7427-16-3 (PDF)

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-16-3>
2021

Ulkoasu ja taitto: OSG Viestintä

Maahanmuuton tunnusluvut 2020

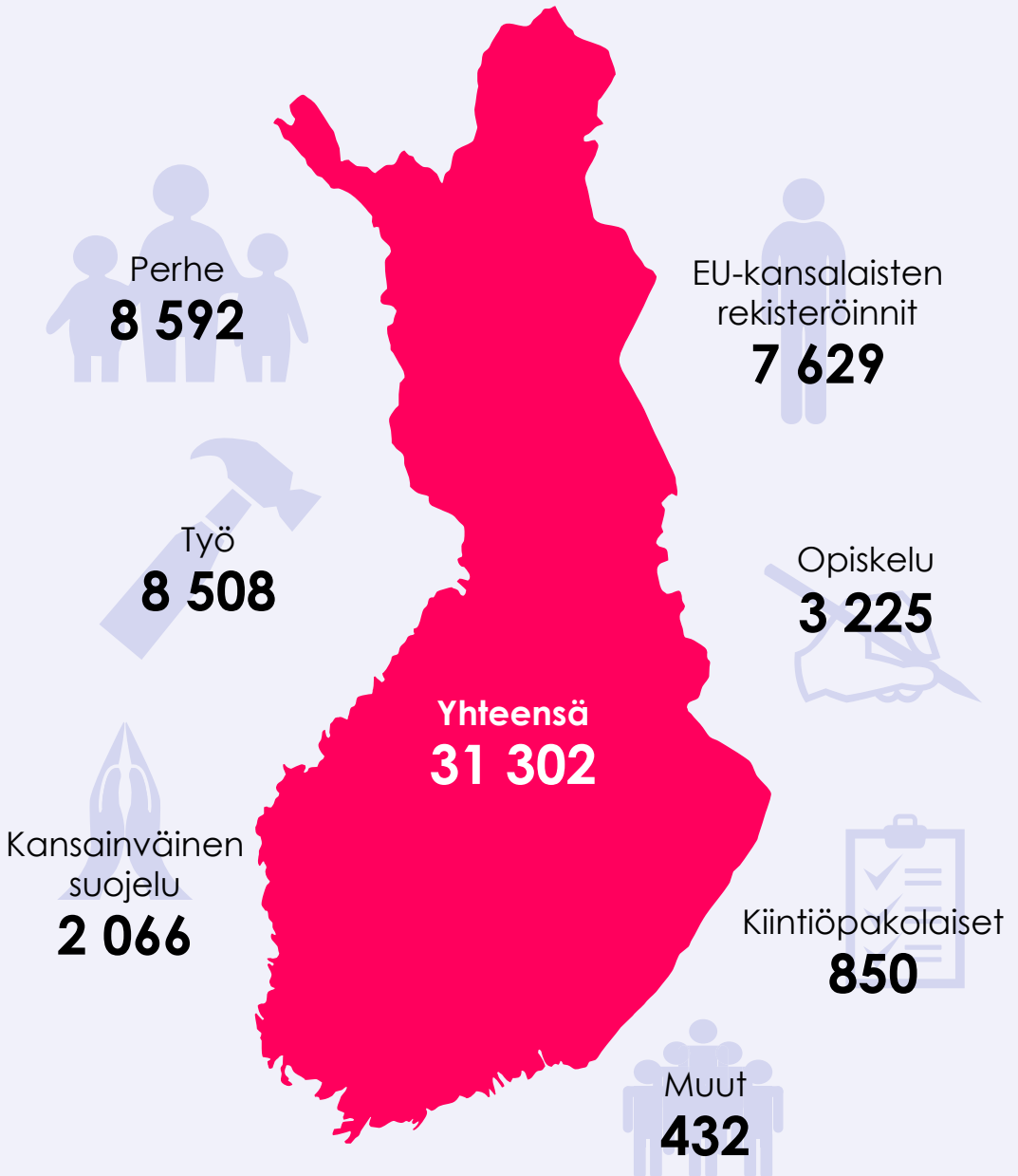
Kokonaiskuva 2020	4
Ensimmäiset oleskeluluvat top-10 kansalaisuudet perusteittain	6
Suomeen töihin	8
Suomeen perhesiteen perusteella	10
Suomeen opiskelun perusteella	12
Muut syyt	14
EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeuden rekisteröinnit	16
Pysyvä oleskelulupa	18
Kuinka moni haki Suomesta turvapaikkaa?	20
Mistä turvapaikanhakijat tulivat?	22
Keitä olivat ilman huoltajaa tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat?	23
Turvapaikkaprosessissa tehdyt päätökset	24
Kiintiöpakolaiset	26
Turvapaikanhakijoiden vastaanotto	27
Ihmiskauppa	29
Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä	30
Kansalaisuus	32
Säännösten vastainen maahanmuutto ja oleskelu	34
Maahantulokiellon rikkominen	36
Luvaton työnteko	36
Maasta poistamispäätökset ja maahantulokiellot	38
Vapaaehtoinen paluu	42
EU-tason turvapaikka- ja maahanmuuttotilastoja	44

Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) Suomen yhteyspiste on koostanut tämän tilastokatsauksen Maahanmuuttoviraston, Poliisin ja Rajavartiolaitoksen sekä Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) tilastoista. Tämän lisäksi EMN on tuottanut vuosittain ilmestyvän maahanmuuttoraportin joka käsittelee Suomen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa vuonna 2020. Raportti tarjoaa syventävää tietoa ilmiöistä, joita tässä tilastokatsauksessa on käsitelty lukujen valossa.

Suomen EMN-yhteyspiste vastaa tilastokoosteen mahdollisista virheistä ja väärin tulkinnoista

Kokonaiskuva 2020

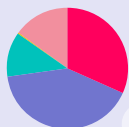
Kuviossa on mukana Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat kolmansien maiden kansalaisille sekä EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsenten oleskeluoikeuden rekisteröinnit. Suurimman ryhmän muodostivat perhesiteen perusteella tulleet kolmansien maiden kansalaiset. Toiseksi suurimman ryhmän muodostavat työnteen perusteella tulleet kolmansien maiden kansalaiset.

Ensimmäiset oleskeluluvat top-10 kansalaisuudet perusteittain

Kartta osoittaa top-10 maat joiden kansalaisille Maahanmuuttovirasto myönsi eniten ensimmäisiä oleskelulupia vuonna 2020. Kuviot näyttävät miten oleskelulupaperusteet jakautuvat kansalaisuuksittain.*

Yhdysvallat

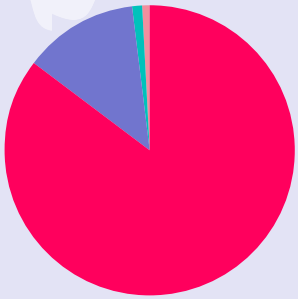
Maahanmuuttoviraston ensimmäiset oleskeluluvat perustettain top-10 kansalaisuudet

- Työ
- Perhe
- Opiskelu
- Kansainvälinen suojelu
- Muut syyt

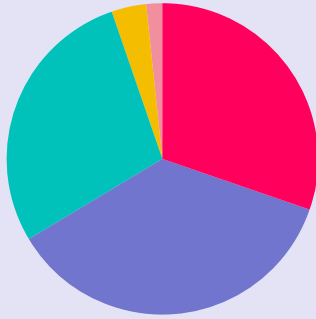
1 000

500

* Perusteet kuvioissa: työ, perhe, opiskelu, kansainvälinen suojelu ja muut. Kategoria muut sisältävät seuraavat oleskelulupaperusteet: adoptio, au pair, ihmiskaupan uhrin oleskelulupa, muu peruste, entinen Suomen kansalainen, suomalainen syntyperä.

Ukraina

Venäjä

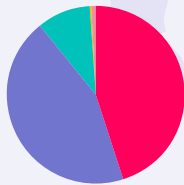
Kiina

Irak

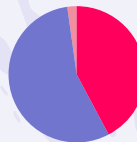
Iran

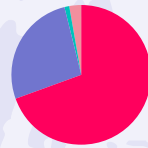
Intia

Vietnam

Thaimaa

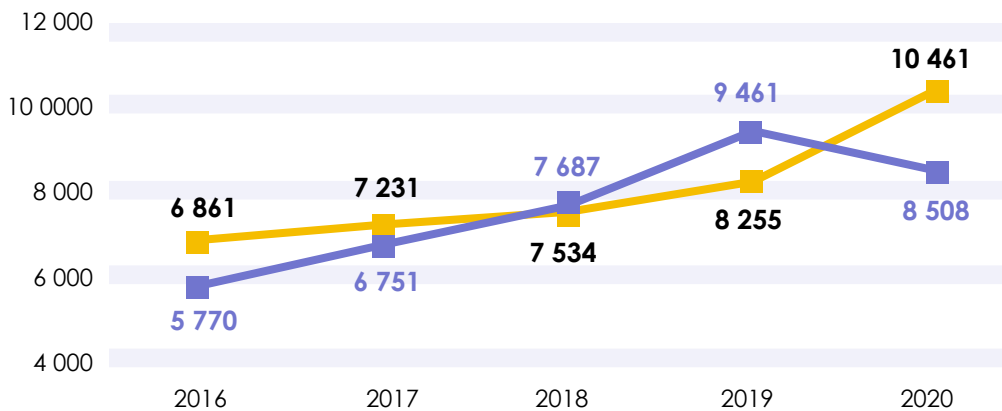

Filippiinit

Suomeen töihin

Vuonna 2020 myönnettiin 8508 ensimmäistä oleskelulupaa työnteon perusteella. Määrä on melkein kaksinkertaistunut vuodesta 2015, vaikka vuonna 2020 nähtiinkin pieni pudotus määrissä, lähinnä COVID-19 pandemian vaikutuksesta. Työnteon perusteella myönnettävien jatkolupien määrä on pysynyt tasaisempina aikaisempina vuosina, mutta vuonna 2020 niissä nähtiin selkeä nousu.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat ja jatkoluvat työnteon perusteella 2016–2020

■ Ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella

■ Jatkoluvat työnteon perusteella

Ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella, kaikki perusteet 2020

	MYÖNTEISET	KIELTEISET	YHTEENSÄ
Elinkeinonharjoittaminen	104	274	378
Osaratkaisua edellyttävä työnteke	4 504	1 467	5 971
Tieteellinen tutkimus	776	8	784
Harjoittelija	70	20	90
Urheilu ja valmentaminen	137	101	238
Erityisasiantuntija	864	16	880
Muu työnteke	176	28	204
Erityisasiantuntija, sininen kortti	108	2	110
Kausityö	1 208	70	1 278
Osaratkaisua edellyttävä kausityö	484	21	505
Sisäinen siirto	15	1	16
Startup-yrittäjä	53	12	65
Vapaaehtoistyö	9	6	15
Yhteensä	8 508	2 026	10 534

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella, top-5 kansalaisuudet 2020

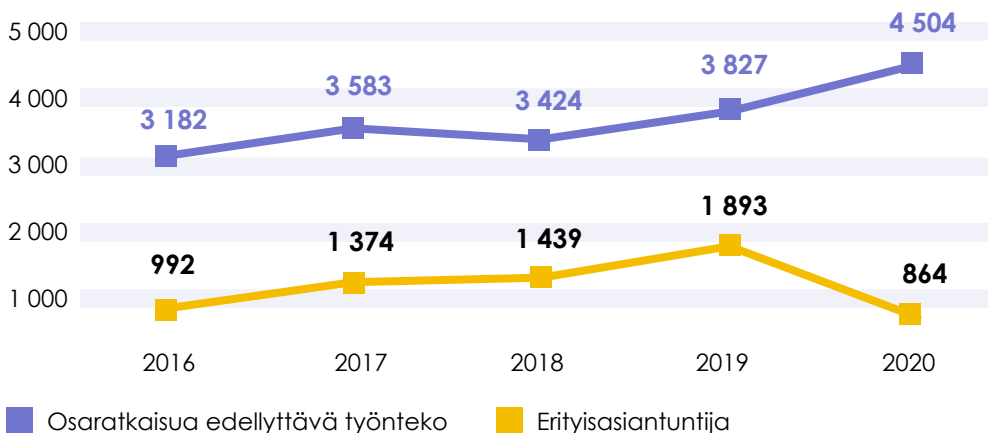
Fokuksessa työntekijän sekä erityisasiantuntijan oleskeluluvat

Työntekijän oleskelulupa (osaratkaisua edellyttävä työnteko) on työnteon perusteella myönnettävä oleskelulupa, joka oikeuttaa työntekoon luvassa mainitulla ammattialalla tai vaihtoehtoisesti tietyn työnantajan palveluksessa. Lupaa on haettava silloin, kun työnteko ei ole mahdollista muun oleskeluluvan nojalla. Työntekijän oleskelulupaan liittyy kaksivaiheinen harkinta:

1. Työ- ja elinkeinotoimisto harkitsee ensin osapäätöksessään luvan työvoimapoliittiset ja toimeentuloon liittyvät edellytykset, eli tekee työntekoa ja toimeentuloa koskevan harkinnan.
2. Tämän jälkeen Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäisen työntekijän oleskeluluvan, ellei sen myöntämiselle ole laissa säädettyjä esteitä.

Erytyisasiantuntijat ovat yksi suurimmista ryhmistä, jotka eivät tarvitse työntekijän oleskelulupaa työskennelläkseen Suomessa. Erytyisasiantuntijoita ovat esimerkiksi IT-alan erityisosajat, korkeakoulututkinnon suorittaneet jonkin erityisalan osaajat tai muut korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt, jotka tulevat erityistä ammattitaitoa vaativaan tehtävään.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat, vertailu osaratkaisua edellyttävä työnteko ja erityisasiantuntija 2016–2020

Suomeen perhesiteen perusteella

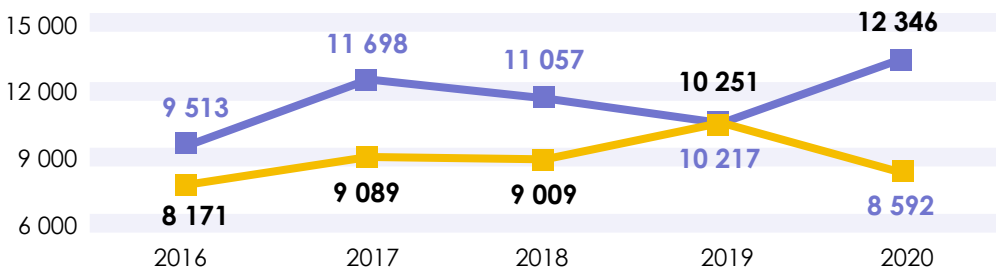
Perhesiteen perusteella tapahtuva maahanmuutto muodosti suurimman osan maahanmuutosta Suomeen vuonna 2020. Maahanmuuttovirasto myönsi kaikkiaan 8 592 hakijalle ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella. Määrä laski huomattavasti edellisvuodesta (2019: 10 251). Näistä Suomen kansalaisen perheenjäseneksi katsottavia hakijoita oli 3 366. Kansainvälistä suojelua saaneen perheenjäsenille myönnettiin kaikkiaan 1 710 oleskelulupaa.

Ulkomaalaislain mukaisia Suomessa asuvan ulkomaalaisen ja Suomen kansalaisen perheenjäseniä ovat:

- aviopuoliso
- rekisteröity parisuhdekumppani
- avopuoliso (kahden vuoden yhdessä asumisen vaatimus, ellei yhteisessä huollossa olevaa lasta)
- alle 18-vuotias naimaton lapsi, jonka huoltaja Suomessa asuva henkilö on
- huoltaja, jos Suomessa asuva henkilö on alle 18-vuotias.

Perhesidehakemusten tilastoissa ovat mukana myös ydinperheen ulkopuoliset hakijat, muut omaiset, esimerkiksi täysi-ikäisen henkilön vanhemmat ja sisarukset.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat ja jatkoluvat perhesiteen perusteella 2016–2020

■ Ensimmäiset oleskeluluvat perhesiteen perusteella

■ Jatkoluvat perhesiteen perusteella

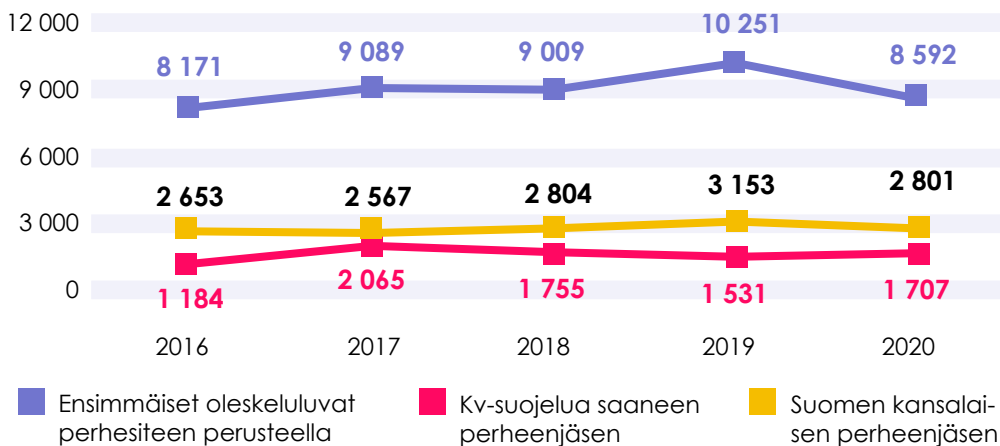
Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat perhesiteen perusteella, kaikki perusteet 2020

	MYÖNTEISET	KIELTEISET	YHTEENSÄ
Kv. suojelua saaneen huoltaja	35	14	49
Kv. suojelua saaneen lapsi	1 038	83	1 121
Kv. suojelua saaneen muu omainen	67	128	195
Kv. suojelua saaneen puoliso	220	125	345
Muun ulkomaalaisen huoltaja	15	21	36
Muun ulkomaalaisen lapsi	2 723	442	3 165
Muun ulkomaalaisen muu omainen	5	20	25
Muun ulkomaalaisen puoliso	1 683	401	2 084
Suomen kansalaisen huoltaja	99	27	126
Suomen kansalaisen lapsi	363	134	497
Suomen kansalaisen muu omainen	8	127	135
Suomen kansalaisen puoliso	2 336	272	2 608
Yhteensä	8 592	1 794	10 386

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat perhesiteen perusteella, top-5 kansalaisuudet 2020

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat kv-suojelua saaneen ja Suomen kansalaisen perhesiteen perusteella 2016–2020

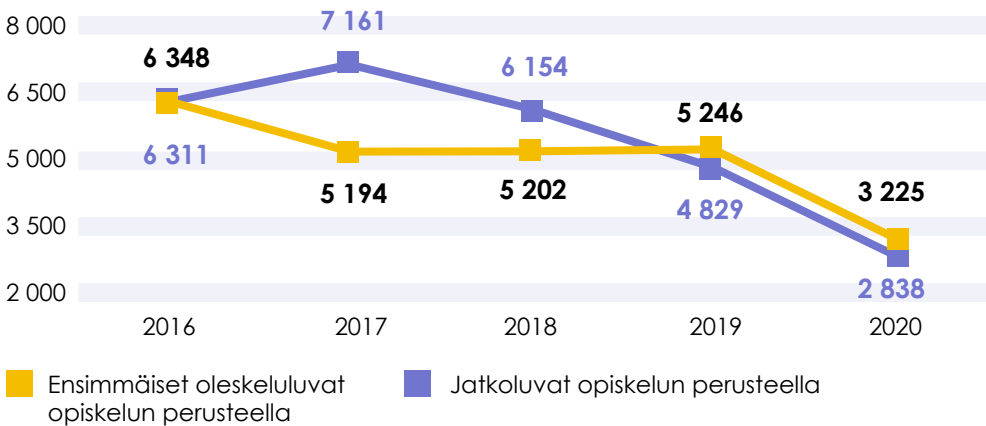

Suomeen opiskelun perusteella

Kolmansista maista tuleville ulkomaalaisille myönnettiin 3225 opiskelijan oleskelulupaa vuonna 2020. Lukumäärä oli selkeä pudotus vuodesta 2019 (5 246). Pudotus johtui pääosin COVID-19 pandemiasta. Kielteisen päätöksen ensimmäiseen opiskelijan oleskelulupahakemukseen sai 464 hakijaa (12 %). Kielteinen päätös tehdään useimmiten toimeentuloon liittyvien epäselvyyksien vuoksi.

Eniten opiskelijan oleskelulupia myönnettiin venäläisille (999), kiinalaisille (444) ja vietnamilaisille (357).

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat ja jatkoluvat opiskelun perusteella 2016–2020

Ensimmäiset oleskeluluvat opiskelun perusteella 2020

MYÖNTEISET	KIELTEISET	YHTEENSÄ
3 225	464	3 773

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat opiskelun perusteella, top-5 kansalaisuudet 2020

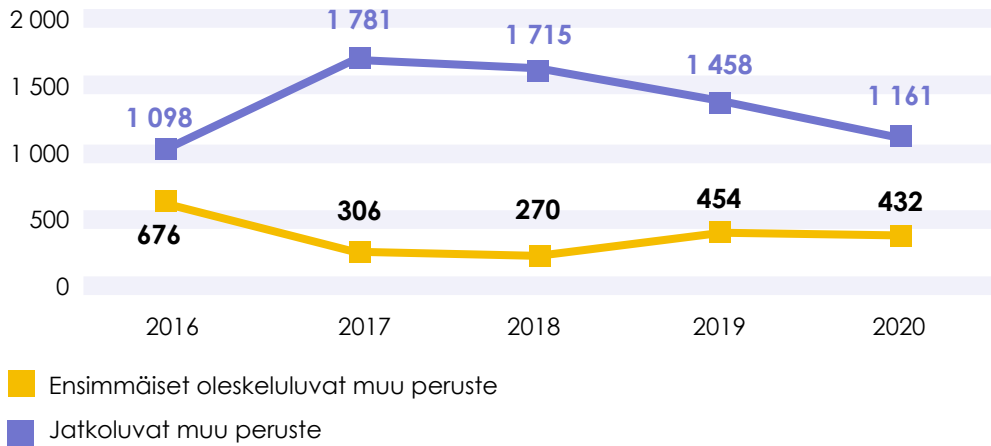

Muut syyt

Muiden syiden perusteella Suomeen myönnettiin 432 oleskelulupaa vuonna 2020. Tähän kategoriaan kuuluvat perusteet: adoptio, au pair, entinen Suomen kansalainen suomalainen syntyperä, ihmiskaupan uhrin oleskelulupa, muu peruste ja seurustelusuhde.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat muu peruste, 2016–2020

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat muu peruste, kaikki perusteet 2020

	MYÖNTEISET	KIELTEISET	YHTEENSÄ
Adoptio	11	0	11
Au pair	66	17	83
Entinen Suomen kansalainen, suomalainen syntyperä	40	2	42
Ihmiskaupan uhrin oleskelulupa	4	3	7
Muu peruste	266	186	452
Paluumuuttaja	2	0	2
Seurustelusuhde	43	23	66
Yhteensä	432	231	663

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat muu peruste, top-5 kansalaisuudet 2020

79

Yhdysvallat

62

Kiina

49

Venäjä

20

Ukraina

18

Filippiinit

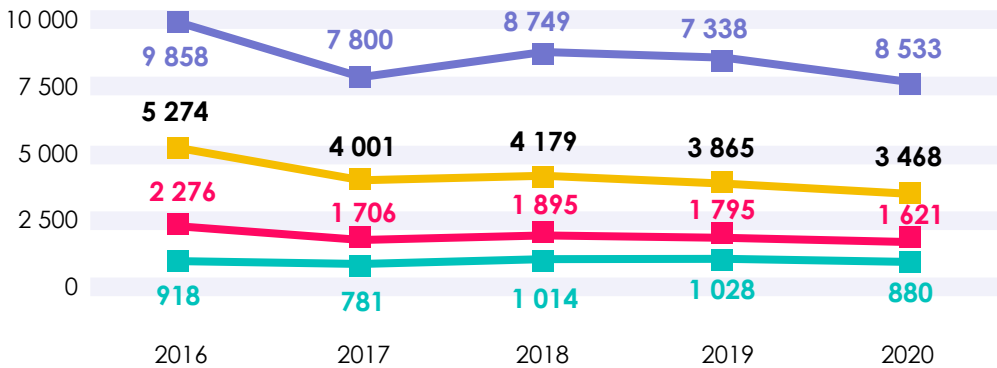

EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeuden rekisteröinnit

Maahanmuuttovirasto rekisteröi unionin kansalaisten oleskeluoikeudet ja myöntää unionin kansalaisten perheenjäsenten oleskelukortit. Oleskelukortti myönnetään unionin kansalaisen perheenjäsenelle, joka ei ole unionin kansalainen. Vuonna 2020 tehtyjen EU-kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröintien määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna. Eniten rekisteröintejä vuonna 2020 tehtiin edelleen virolaisille (1460).

EU-kansalaisten rekisteröinti, myönteiset päätökset 2016–2020

- EU-kansalaisten rekisteröinti, kaikki perusteet
- Perhe
- Työ
- Opiskelu

EU-kansalaisten rekisteröinti, perusteet 2020

	MYÖNTEISET	KIELTEISET	YHTEENSÄ
Perhe	1 621	170	1 791
Työ	3 468	392	3 860
Opiskelu	880	41	921
Muut	932	144	1 076
Perheenjäsenen oleskelukortti	728	102	830
Yhteensä	7 629	849	8 478

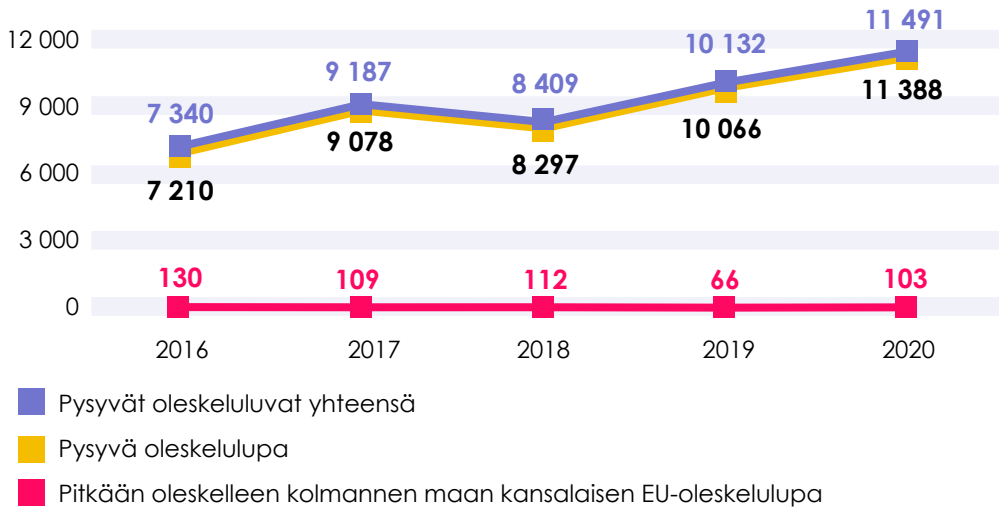
EU-kansalaisten rekisteröinti, myönteiset, top-5 kansalaisuudet 2020

Pysyvä oleskelulupa

Pysyvä oleskelulupa on voimassa toistaiseksi eli sen voimassaoloaika ei ole rajoitettu. Pysyvän oleskeluluvan voi saada, kun on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti neljä vuotta jatkuvalla oleskeluvalla ja jatkuvan oleskeluluvan myöntämisen edellytykset ovat edelleen olemassa. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa on myös pysyvä oleskelulupa. Siihen vaaditaan 5 vuoden yhtäjaksoinen oleskelu Suomessa ja se oikeuttaa myös korkeintaan 90 päivän oleskeluun toisessa Schengen-valtiossa.

Myönnetyt pysyvät oleskeluluvat 2016–2020

Myönnetyt pysyvät oleskeluluvat, perusteet 2020

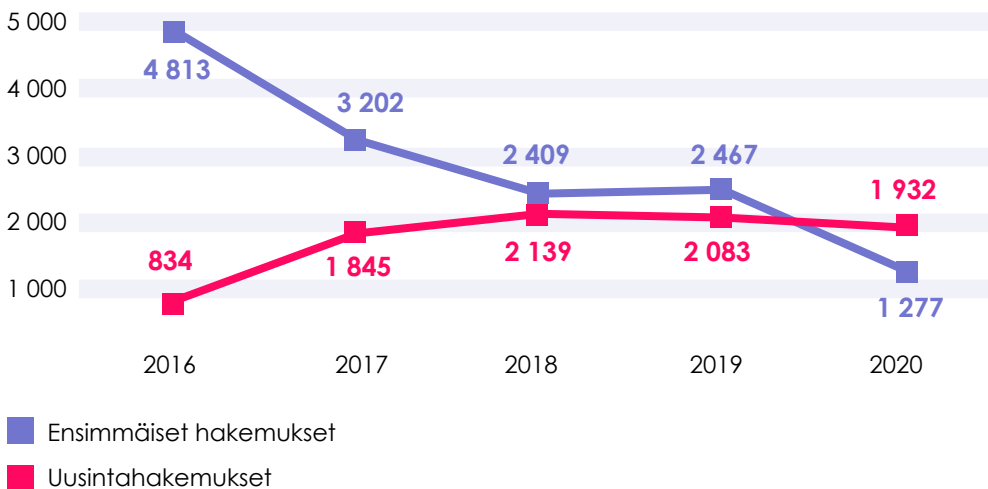
	MYÖNTEISET	KIELTEISET	YHTEENSÄ
Perhe	4 000	149	4 149
Työ	1 606	83	1 689
Yrittäminen	119	29	145
Kansainvälinen suojelu	5 029	231	5 260
Muu peruste	501	49	550
Pysyvää oleskelulupaa koskeva hakemus	133	46	175
Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa	103	27	130
Yhteensä	11 491	614	12 098

Myönnetyt pysyvät oleskeluluvat, top 5-kansalaisuudet 2020**1 937****Irak****1 299****Venäjä****1 147****Afganistan****977****Syyria****526****Somalia**

Kuinka moni haki Suomesta turvapaikkaa?

Vuonna 2020 3209 henkilöä haki Suomesta kansainvälistä suojelua. Näistä yksintulleita alaikäisiä hakijoita oli 141. Turvapaikkahakemuksista 60 % (1932) oli uusintahakemuksia. Uusintahakemuksella tarkoitetaan kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, jonka ulkomaalainen tekee saatuaan lainvoimaisen päätöksen aikaisemmin tekemäänsä hakemukseen. Uusintahakemusten osuus kaikista turvapaikkahakemuksista on viime vuosina ollut selkeässä kasvussa ja trendi jatkui 2020.

Ensimmäiset hakemukset ja uusintahakemukset 2016–2020:

Mistä turvapaikanhakijat tulivat?

Vuonna 2020, edelleen selkeästi suurimman hakijaryhmän muodostivat Irakin kansalaiset (1111, joista 956 uusintahakemuksia), jota seurasi Somalian (465, joista 343 uusintahakemuksia) ja Afganistanin kansalaiset (364, joista uusintahakemuksia 214).

Turvapaikanhakijat 1.1.–31.12.2020

Keitä olivat ilman huoltajaa tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat?

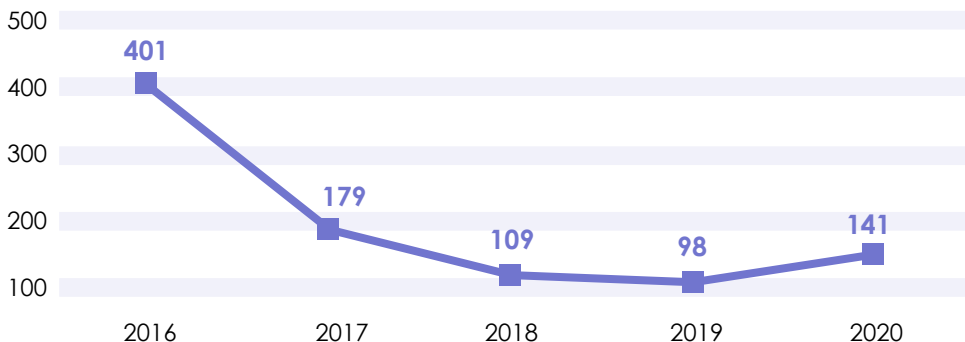
Ilman huoltajaa olevalla alaikäisellä turvapaikanhakijalla tarkoitetaan henkilöä, joka kertoo olevansa alle 18-vuotias, ja joka saapuu maahan joko täysin yksin, tai sellaisen henkilön seurassa, joka ei ole hänen vanhempansa tai huoltajansa (tai jonka huoltajuudesta ei ole riittävää näyttöä) turvapaikkaa hakeakseen.

Vuonna 2020 ilman huoltajaa olevia alaikäisiä turvapaikanhakijoita saapui Suomeen yhteensä 141. Määrä nousi jonkin verran vuoteen 2019 verrattuna, jolloin heitä tuli 98. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden suurimmat lähtömaat olivat Afganistan (79), Somalia (19) ja Syyria (12).

Yksintulleet alaikäiset, 1.1.–31.12.2020

Yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat 2016–2020

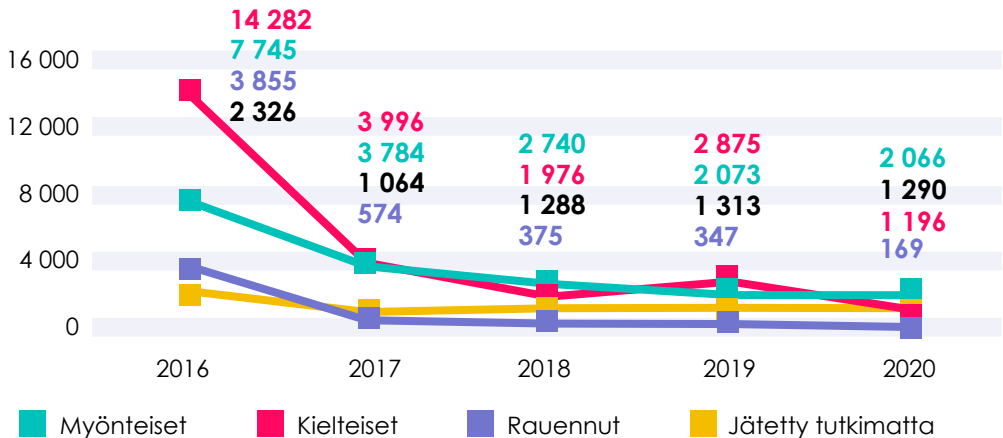
Turvapaikkaprosessissa tehdyt päätökset

Maahanmuuttovirasto teki vuonna 2020 4 721 turvapaikkapäätöstä. Myönteisten päätösten osuus kaikista päätöksistä turvapaikkaprosessissa oli 44 %. Kielteisten päätösten määrä kaikista päätöksistä oli 25 %. Tutkimatta jättämispäätöksiä (joka sisältää Dublinmenettelyssä tehdyt päätökset*) tehtiin 1 290 (27 %). Rauenneita hakemuksia oli 169 (n. 4.% kaikista päätöksistä).

Turvapaikkapäätökset, top-5 kansallisuudet 2020

	MYÖNTEISET				KIELTEISET	RAUENNUKSET		
	TURVA-PAIKKA	TOISSIJAINEN SUOJELU	MUUT OLESKELULUVAT	YHTEENSÄ		RAUENNUKSET	JÄTETTY TUTKIMATTA	YHTEENSÄ
Irak	608	75	98	781	484	42	513	1 820
Afganistan	194	95	99	388	152	19	127	686
Somalia	168	17	6	191	80	4	248	523
Venäjä	108	5	18	131	142	18	87	378
Turkki	154	1	1	156	32	4	17	209
Top-5 yhteensä	1 232	193	222	1 647	890	87	992	3 616
Yhteensä	1 500	252	314	2 066	1 196	169	1 290	4 721

Turvapaikkapäätökset 2016-2020

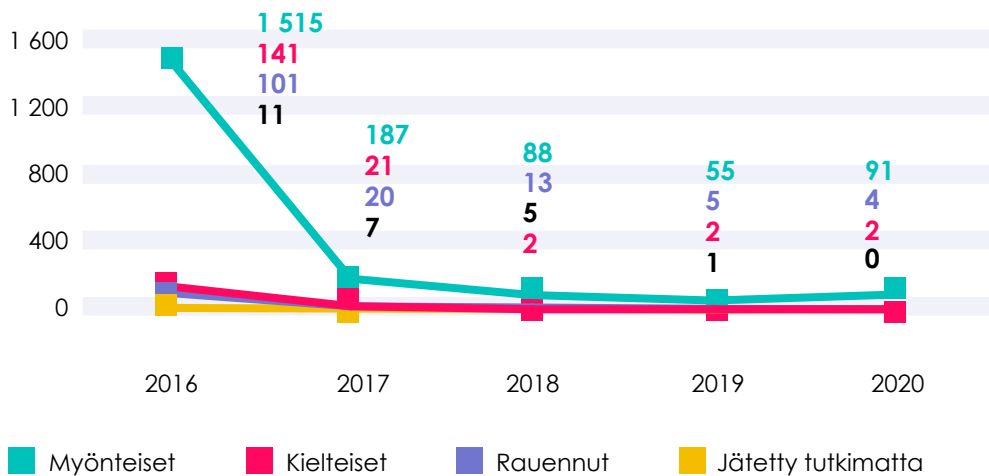

Yksintulleet alaikäiset, top 5 kansallisuudet 2020

	MYÖNTEISET				KIELTEISET	RAUENNUT		
	TURVAPAIIKKA	TOISSIJAINEN SUOJELU	MUUT OLESKE-LULUVAT	YHTEENSÄ		JÄTETTY TUTKIMATTA	YHTEENSÄ	
Afganistan	30	9	0	39	0	2	0	41
Somalia	14	1	1	16	0	0	0	16
Irak	2	2	4	8	0	0	0	8
Syyria	9	0	0	9	0	0	0	9
Angola	0	2	0	2	0	0	0	2
Top-5 yhteensä	55	14	5	75	0	2	0	77
Yhteensä	66	17	8	91	2	4	0	97

Vuoden 2020 aikana ilman huoltajaa oleville alaikäisille turvapaikanhakijoille on tehty 97 päätöstä turvapaikkaprosessissa, joista myönteisiä oli 94%. Nämä sisältävät sisäisesti siirretyille yksintulleille alaikäisille tehdyt ensimmäiset turvapaikka päätökset.

Yksintulleet alaikäiset – turvapaikkapäätökset 2016-2020

* Lisätietoa Dublin-menettelyistä: <https://migri.fi/milloin-hakemusta-ei-kasitella-suomessa->

Kiintiöpakolaiset

Suomi vastaanottaa pakolaiskiintiössä YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. Vuodesta 2001 alkaen Suomeen otettavien kiintiöpakolaisten määrä on ollut 750 henkilöä vuodessa. Vuosiksi 2014 ja 2015 sovittiin 300 henkilön lisäkiintiöstä Syyrian kriisin vuoksi. Vuosina 2016, 2017 ja 2018 kiintiö oli jälleen 750 henkilöä, mutta vuonna 2020 se nostettiin 850 henkilöön. Kiintiö täyttyi täysimääräisenä.

Pakolaiskiintiön kohdennukset vuonna 2020

400

Syyria

200

Kongon
demokraattinen
tasavalta

130

ETM Libyasta Nigeriin
(eri kansalaisuuksia)

120

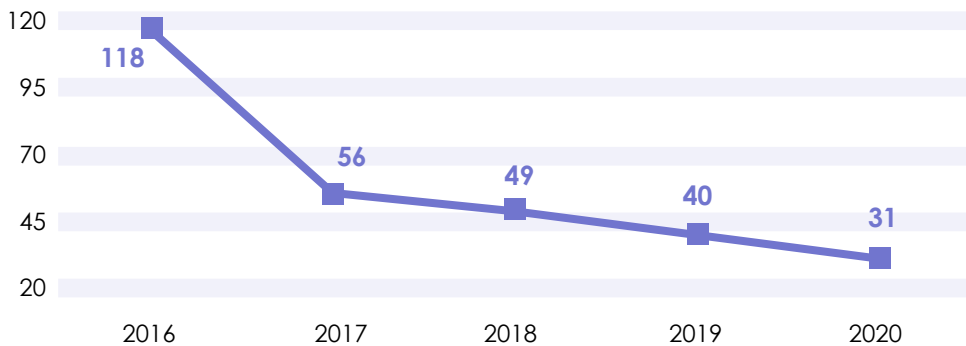
Hätätapaukset
(eri kansalaisuuksia)

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto

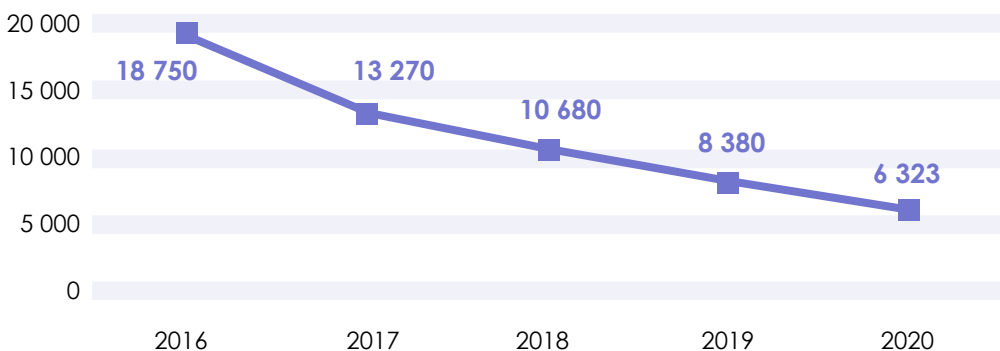
31.12.2020 vastaanottojärjestelmässä oli noin 6 323 henkilöä ja vastaanottoyksiköitä 31 (aikuisille ja perheille 24, ilman huoltajaa oleville alaikäisille 7). Tilanne 31.12.2019: n.8 382 asukasta ja 40 vastaanottoyksikköä (aikuisille ja perheille 35, ilman huoltajaa oleville alaikäisille 5). Vastaanottokapasiteettia on jatkuvasti sopeutettu ja vastaanottoyksiköiden määrää on vähennetty vuosittain vuoden 2015 lopun tilanteesta.

Vastaanottoyksiköt 2016-2020*

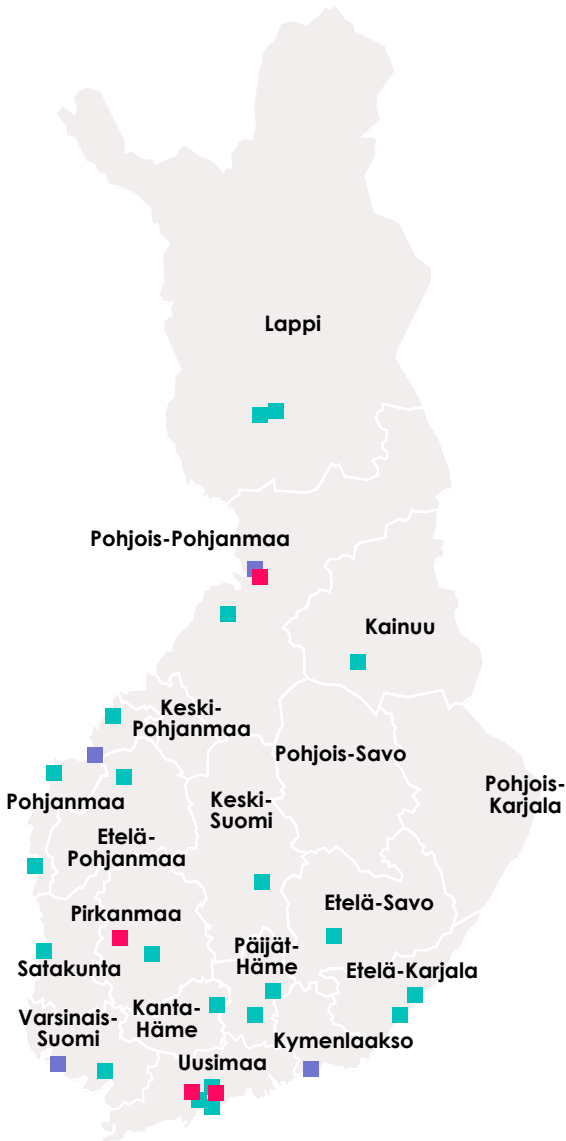
*kunkin vuoden lopussa, sis.alaikäisyksiköt

Asiakkaat 2016-2020*

*kunkin vuoden lopussa, sis.alaikäisyksiköt

Aikuisten ja perheiden vastaanottokeskusten sijainnit 31.12.2020*

- Vastaanottokeskus
(aikuiset ja perheet)
- Alaikäisyysikkö
- Vastaanottokeskus ja alaikäisyysikkö

Etelä-Karjala

Imatra
Joutseno

Etelä-Pohjanmaa

Kauhava

Etelä-Savo

Mikkeli

Kainuu

Kajaani

Kanta-Häme

Lammi

Keski-Suomi

Jyväskylä

Kymenlaakso

Kotka

Lappi

Rovaniemi

Pirkanmaa

Hämeenkyrö
Tampere

Pohjanmaa

Kristiinankaupunki
Oravainen
Pietarsaari
Vaasa

Pohjois-Pohjanmaa

Oulu
Ruukki

Päijät-Häme

Heinola
Lahti

Satakunta

Pori

Uusimaa

Espoo
Helsinki
Vantaa

Varsinais-Suomi

Salo
Turku

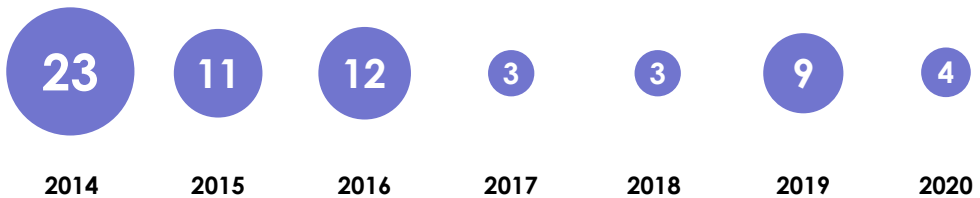
*Ilman huoltajaa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoyksiköt 31.12.2020: 7 ja 128 asukasta (sis.yksityismajoittajat).

Ihmiskauppa

Ensimmäinen oleskelulupa ihmiskaupan uhrille myönnettiin 4 henkilölle vuonna 2020 (9 vuonna 2019) kun taas määräaikainen oleskelulupa (jatkolupa) samalla perusteella myönnettiin 9 henkilölle (3 vuonna 2019).

Tapauksia, jotka sisältävät viitteitä ihmiskaupasta on huomattavasti enemmän. Osalle on myönnetty kansainvälistä suojelua tai oleskelulupa muilla perustein, tai oleskeluluvan edellytykset eivät täyty. Epäiltyä ihmiskauppaa ei pystytä luotettavasti tilastomaan näissä päätöksissä, koska se ei muodosta pääasiallista perustetta oleskeluluvalle.

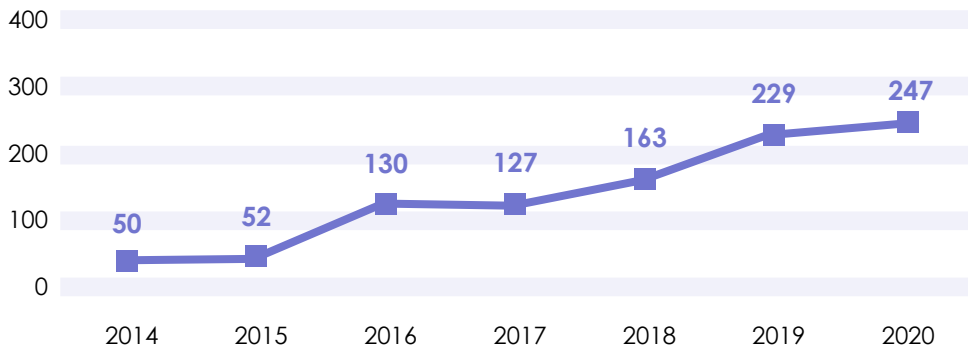
Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat, ihmiskauppa

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä toimii osana Joutsenon vastaanottokeskusta. Auttamisjärjestelmä ylläpitää tilastoja auttamisjärjestelmään hakeutuneista ja järjestelmään otetuista henkilöistä. Vuoden 2020 lopussa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän palveluiden piirissä oli yhteensä 916 henkilöä. Uusia asiakkaita auttamisjärjestelmään vuonna 2020 otettiin 247 mikä oli pieni nousu vuoden 2019 määrään (229).

Auttamisjärjestelmän uudet asiakkaat

*kunkin vuoden lopussa, sis.alaikäisyksiköt

Auttamisjärjestelmän asiakkaat uhriutumistyyppin perusteella 2020

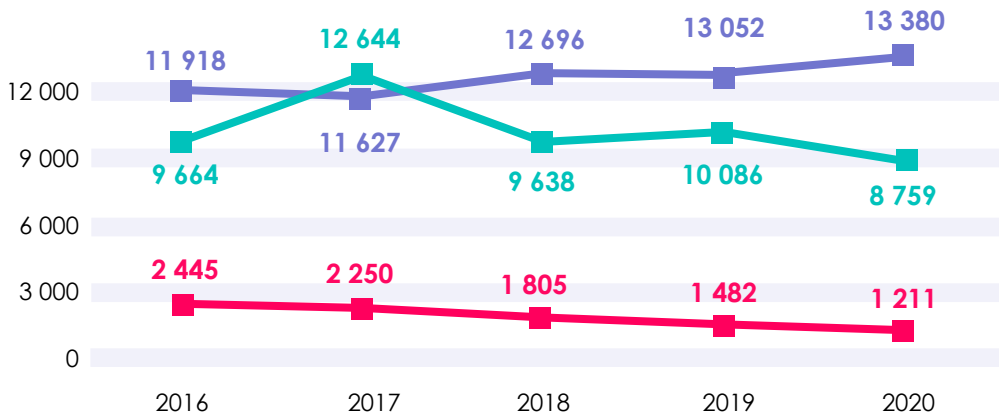
UHRIUTUMISPERUSTE	UUDET ASIAKKAAT
Seksuaalinen hyväksikäyttö	62
Työperäinen hyväksikäyttö	122
Pakkoavioliitto	45
Muu hyväksikäyttö	18
Yhteensä	247

Kansalaisuus

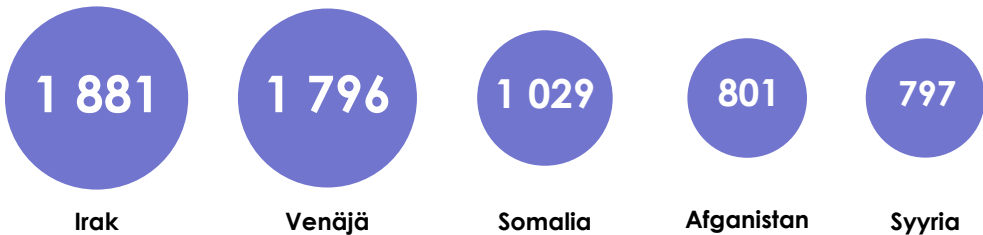
Suomen kansalaisuuden vuonna 2020 sai 8759 henkilöä, mikä oli jatkoa laskevalle trendille huippuvuodesta 2017 (12 644). Kansalaisuushakemuksia ja kansalaisuusilmoituksia vastaanotettiin yhteensä 13 380 kappaletta, eli hieman enemmän kuin vuonna 2019 (13 052). Kielteisiä päätöksiä tehtiin yhteensä 1 211 (12% päätöksistä). Yleisin syy kielteiselle päätökselle oli riittämätön suomen- tai ruotsin kielen taito, kutein useimmiten viime vuosina.

Vireille tulleet kansalaisuushakemukset ja -ilmoitukset ja Suomen kansalaisuuden saaneet 2016–2020

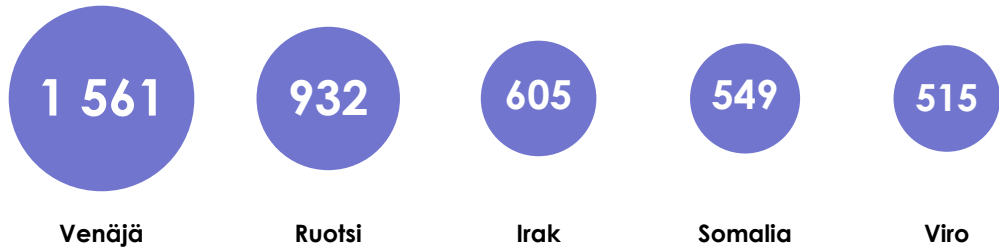

- Kansalaisuushakemukset ja -ilmoitukset
- Kielteiset päätökset
- Suomen kansalaisuuden saaneet

Vireille tulleet kansalaisuushakemukset top-5 kansalaisuudet 2020

Suomen kansalaisuuden saaneet (hakemuksella ja ilmoituksella) top-5 entisen kansalaisuuden mukaan 2020

Suomen kansalaisuus kielteiset ja myönteiset päätökset 2016–2020

	MYÖNTEINEN	%	KIELTEINEN	%	YHTEENSÄ
2016	9 664	80	2 445	20	12 109
2017	12 644	85	2 250	15	14 894
2018	9 638	84	1 805	16	11 443
2019	10 086	87	1 482	13	11 568
2020	8 759	88	1 211	12	9 970

Säännösten vastainen maahanmuutto ja oleskelu

Säännösten vastainen oleskelu

EMN-verkoston tuottamassa maahanmuuttoaiheisessa sanakirjassa, EMN Glossary:ssa, "irregular migration" ja "irregular stay" on käännetty suomeksi säännösten vastainen maahanmuutto ja säännösten vastainen oleskelu. Suomen viranomaistoiminnassa tois-taiseksi tunnetummat käännökset ovat laitton maahantulo ja laitton oleskelu.

Säännösten vastaista oleskelua koskevaa lainvalvontaviranomaisten tilastointia on Suomessa uudistettu siinä havaittujen puutteiden vuoksi. Suomessa tilastoidaan luvatta maassa olleiksi tavattujen määriä eri kriteerein. Oheisessa tilastossa mukaan on lasket-tu (Eurostatin laittoman oleskelun tilastoinnin mukaisesti) ilman voimassa olevaa lupaa maassa oleskelleet tai työskennelleet sisämaassa tai ulkorajalla tavatut henkilöt sekä ne turvapaikkaa hakeneet, joiden on ennen turvapaikkahakemuksen esittämistä to-dettu olleen maassa ilman siihen oikeuttavia asiakirjoja. Noin 40 prosenttia tilastoiduista henkilöistä oli Suomen ulkorajalla Schengen-alueelta poistumassa olleita, mikä näkyy mm. Kiinan ja Venäjän kansalaisten suurina osuuksina. Suuri osa tilastoidusta luvatto-masta oleskelusta on lyhytaikaista. Säännösten vastaisen oleskelun kokonaisvolyymin kasvua edellisvuoteen verrattuna selittävät pimeää ulkomaista työvoimaa koskevien havaintojen lisääntyminen, ulkorajahavaintojen määrän kasvu ja osaltaan myös tilas-toinnin tarkentuminen.

Säännösten vastaisesti maassa oleskelleet top-5 kansalaisuudet 2020

Venäjä	130
Irak	125
Ukraina	92
Kiina	85
Nigeria	83
Kaikki yhteensä	1 144

Lähde: Poliisi

Maahantulokiellon rikkominen

Rikollinen toiminta on syynä usein myös maahantulokielloon ja etenkin rikollisen toiminnan vuoksi maahantulokielloon joutuneet myös näkyvät vahvimmin maahantulokielloa rikkovien joukossa. Näin ollen luvut heijastelevat kansainvälistä liikkuvaa rikollisuutta.

Maahantulokielloista epäillyt top-5 2020

Viro	248
Kansalaisuutta vailla oleva	27
Valko-Venäjä	24
Romania	22
Gambia	18
Yhteensä	386

Lähde: Poliisi

Luvaton työnteko

Luvaton työnteko on harmaata taloutta, joka liittyy osittain laittomaan maassa oleskeluun. Pimeä työ on useimmille laittomasti oleskeleville varteenotettavin keino hankkia elanto, mutta myös kansainvälinen halpatyövoiman ja pimeän työvoiman välitys on kasvussa. Pimeän työvoiman käyttö vääristää kilpailua: pimeän ja halpatyövoiman välitykseen liittyy myös järjestäytynyttä rikollisuutta, jolle yritysraenteissa toteutettava rikollisuus on kasvava tulonlähde.

Läheskään kaikki luvatta työskentelevät eivät sinänsä oleskele maassa laittomasti. Oheisessa tilastossa on esitetty kokonaan ilman työlupaa työskennelleet riippumatta siitä, oliko heidän oleskelunsa maassa sinänsä luvallista vai ei.

Kokonaan ilman työlupaa työskennelleet top-5 2020

Ukraina	72
Nigeria	64
Irak	51
Venäjä	33
Kirgisia	15
Yhteensä	421

Lähde: Poliisi

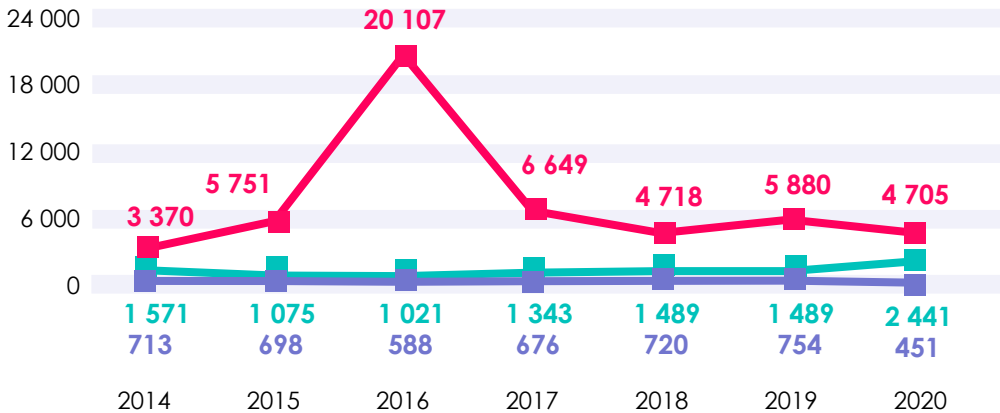

Maasta poistamispäätökset ja maahantulokiellot

Käännytyspäätökset

Käännyttämispäätöksiä voidaan tehdä suoraan ulkorajalla (palauttaminen) maahan-
tulon edellytysten puuttuessa tai sisämaassa ulkomaalaislaissa säädetyn peruste-
in. Poliisi tai rajatarkastusviranomaisen voi päättää käännyttämisestä kolmen kuukauden
kuluessa ulkomaalaisen maahantulosta. Tätä myöhemmin poliisin tai rajatarkastusvi-
ranomaisen on tehtävä Maahanmuuttovirastolle esitys ulkomaalaisen käännyttämi-
seksi tai maasta karkottamiseksi.

Käännyttämispäätökset ja maahanpääsyn epäämiset (käännytetään)

- Poliisi
- Maahanmuuttovirasto*
- Rajavartiolaitos

* Ero Maahanmuuttoviraston verkkosivuilla oleviin tilastoihin johtuu siitä että tilastokatsauksen lukuun sisältyvät turvapaikkapäätöksen yhteydessä tehtävä käännytyspäätös.

Karkotusesitykset ja päätökset

Kun ulkomaalaisella on tai on ollut oleskelulupa (EU-kansalaisten oleskeluoikeus on rekisteröity / EU-kansalaisen perheenjäsenellä on oleskelukortti) ja hänet päätetään poistaa maasta, on kyseessä maasta karkottaminen. Vuonna 2020 Suomessa tuli viireille 2369 karkotusasiaa.

Esitetyistä henkilöistä 1 799 päätettiin karkottaa. Yleisin karkotusperuste vuonna 2020 oli se, ettei henkilölle voitu myöntää uutta määräaikaista oleskelulupaa tai aikaisempi lupa oli peruutettu. Syynä luvan myöntämättä jättämiselle tai peruuttamiselle oli esimerkiksi maahantulosäännösten kiertäminen tai puuttuva toimeentulo. Karkotuksista 7 % oli rikosperusteisia (119).

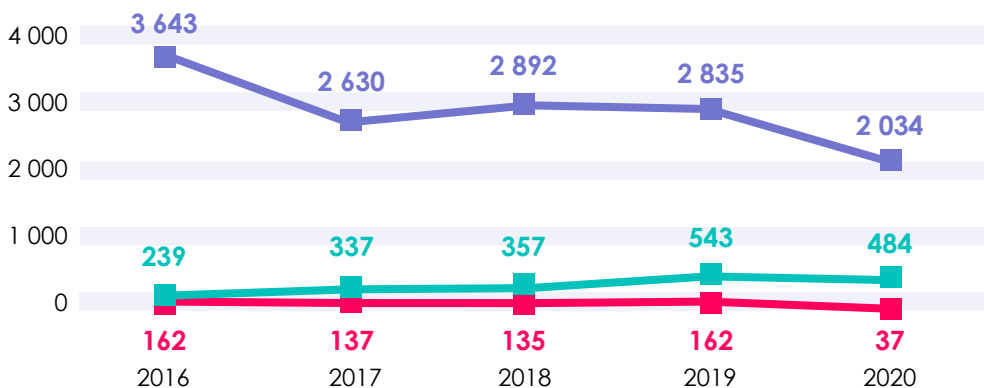
Karkotusesitykset ja päätökset

	KARKOTUSESITYKSET	KARKOTETAAN	EI KARKOTETA
2020	2 369	1 799	547
2019	2 507	1 963	544
2018	1 237	1 092	355
2017	1 391	905	229
2016	767	430	178

Maahantulokiellot

Maahanmuuttovirasto, Poliisi ja Rajavartiolaitos määräävät henkilölle maahantulokielon yleensä käännytys- ja karkotuspäätökseen liittyen. Tapauksiin voi liittyä maahantulosäännösten kiertämistä tai rikoksiin syyllistymistä (mm. huume- ja omaisuusrikokset).

Maahantulokiellot

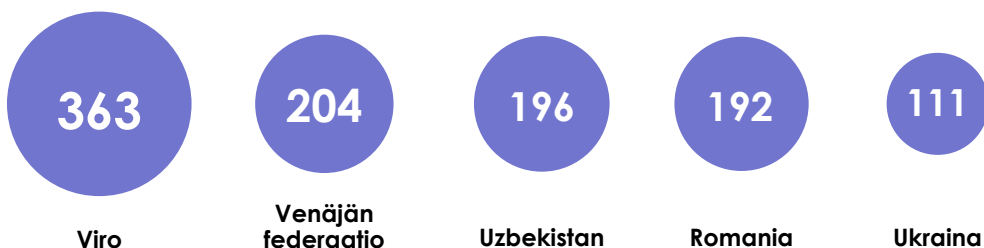

- Käännyttämispäätökseen liittyvä maahantulokiello
- Maahantulon epäämiseen liittyvä maahantulokiello
- Karkottamispäätökseen liittyvä maahantulokiello

Maasta poistamisen täytäntöönpano

Vuonna 2020 poliisi poisti maasta yhteensä 2 127 henkilöä (2019: 2 870), joista saatettuna poistettiin yhteensä 205 (2019: 430) henkilöä. Määrissä on nähtävissä hienoista pudotusta, osittain johtuen COVID-19 pandemiasta johtuneista haasteista palauttaa henkilöitä. Vuoden 2016 korkeiden lukujen (6 657) taustalla olivat etenkin kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden maasta poistamiset. Maasta poistettujen lukumäärä ovat palanneet vuosien 2014 ja 2015 tasolle.

Maasta poistettujen top-5 kansalaisuudet

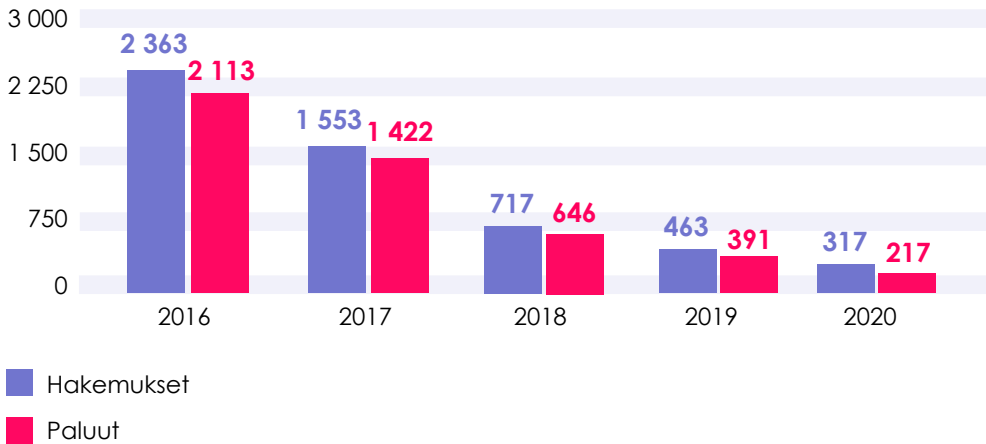

Vapaaehtoinen paluu

Vuonna 2020 vapaaehtoisesti palasi 217 henkilöä, joka oli 55% vähemmän kuin vuonna 2019 (391), joten laskeva trendi jatkui.

Suomessa on ollut vapaaehtoisen paluun ohjelmia vuodesta 2010 lähtien. Ohjelmiin on saatu rahoitusta EU:n paluurahastosta. Käytännön toteutuksesta on vastannut Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö, IOM, joka toimii edelleen paluita järjestävänä palveluntarjoajana.

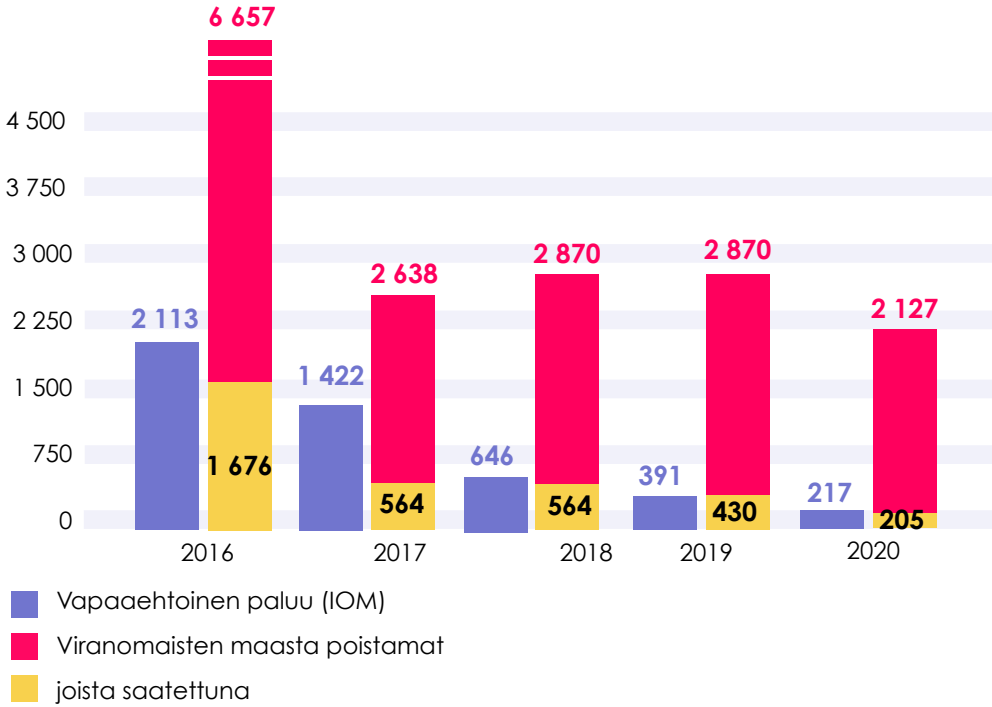
Vapaaehtoinen paluu (avustettu)

Paluumaat top-10 2020

1. Irak	56
2. Venäjän Federaatio	40
3. Georgia	21
4. Turkki	17
5. Kreikka	12
6. Valko-Venäjä	10
7. Ukraina	8
8. Iran	7
9. Somalia	6
10. Kolumbia	6
Top-10 yhteensä	183
Yhteensä	217

Vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta palanneet ja Suomesta viranomaistoimin poistetut henkilöt 2016–2020

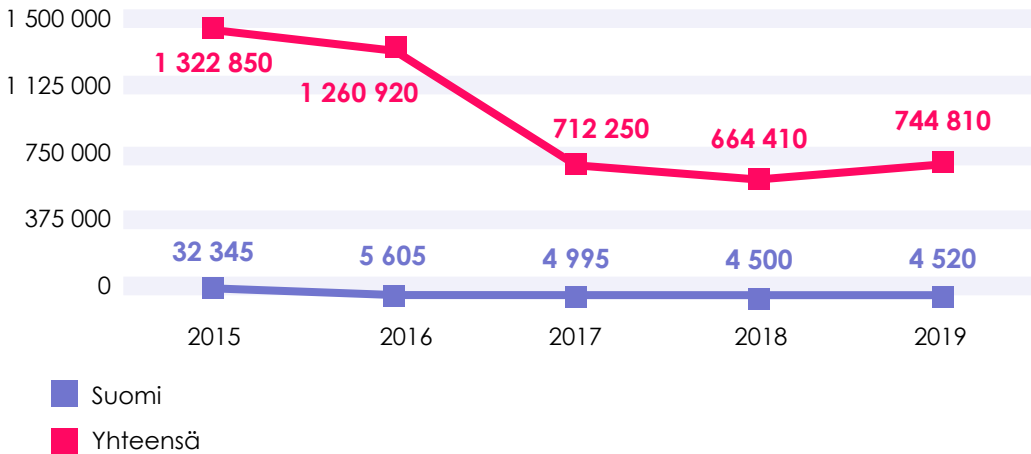
EU-tason turvapaikka- ja maahanmuuttotilastoja

Oheiseen taulukkoon on koottu maahanmuutto- ja turvapaikkalukuja koko EU-alueella vuosilta 2015-2019. Ne taustoittavat muuttoliikkeiden mittasuhteita EU-tasolla sekä aset-tavat Suomeen suuntautuvan maahanmuuton koko Euroopan kontekstiin.

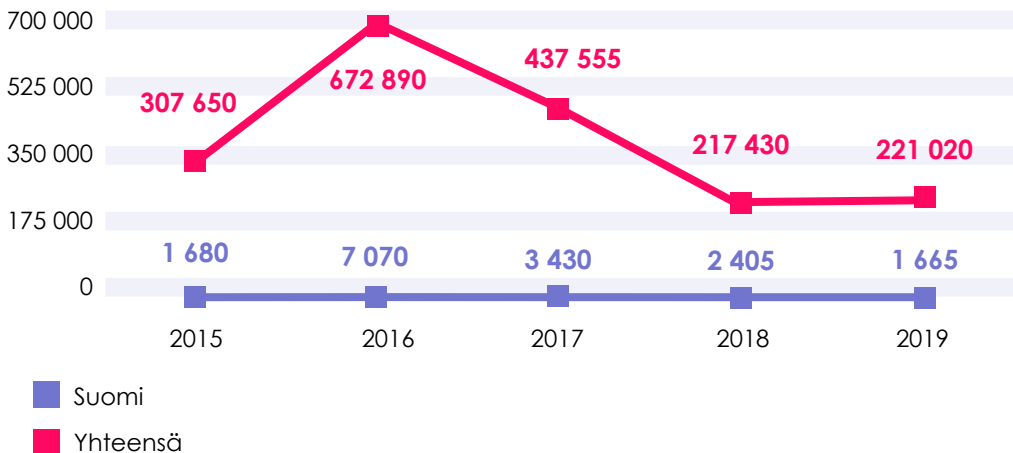
Kansainvälinen suojelu - lähde Eurostat

Oleskeluluvat - lähde Eurostat

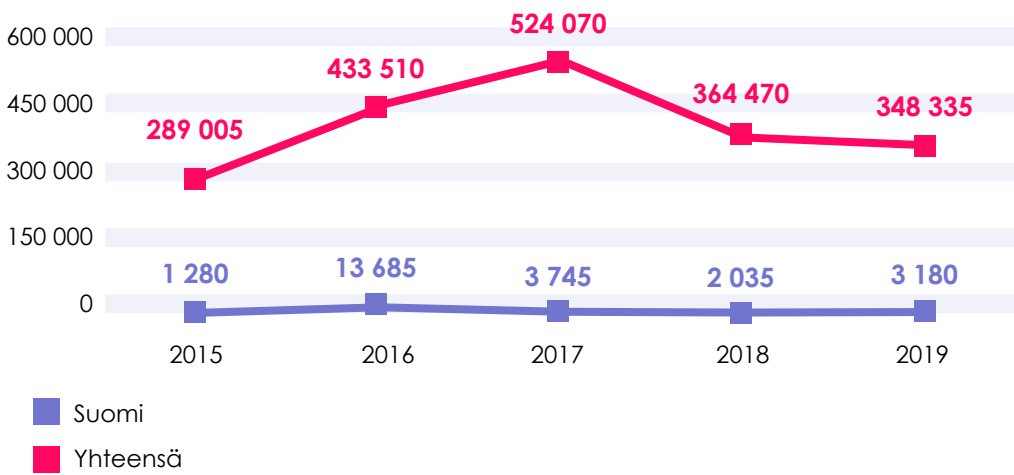
Turvapaikanhakijat EU-28

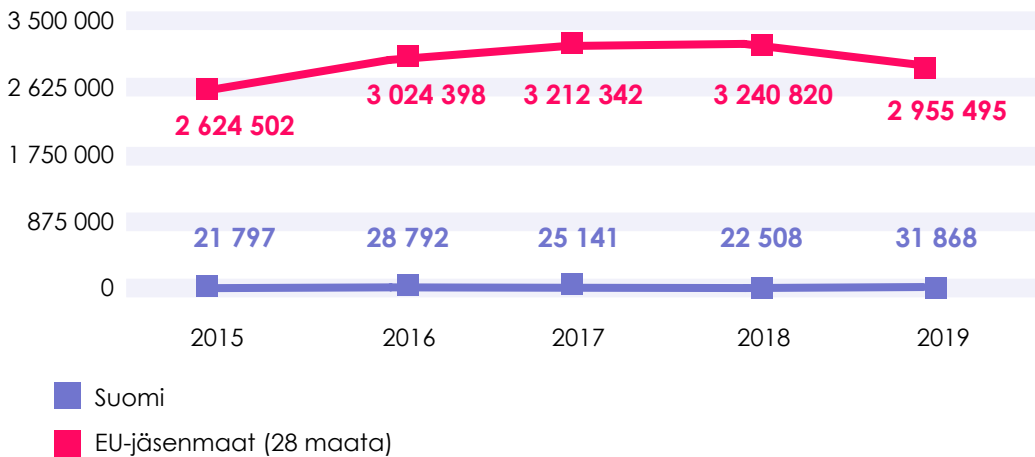
Myönteiset päätökset

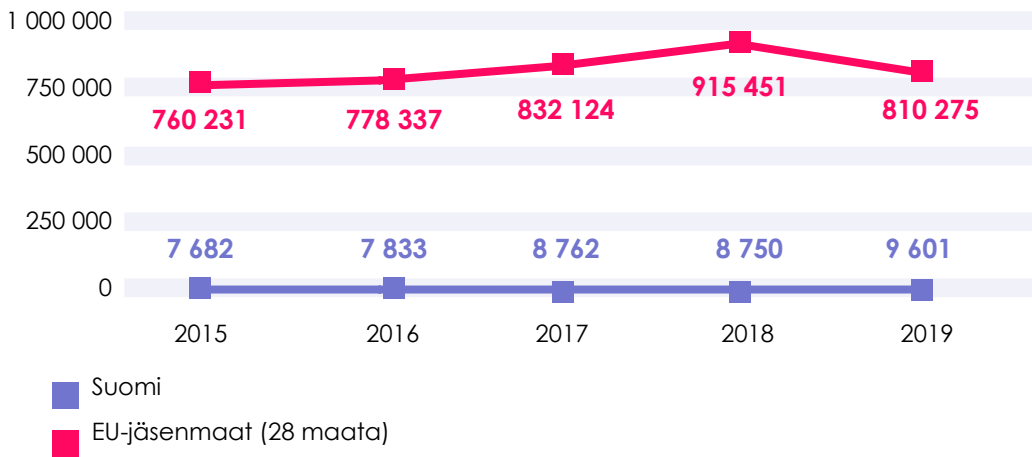
Kielteiset päätökset

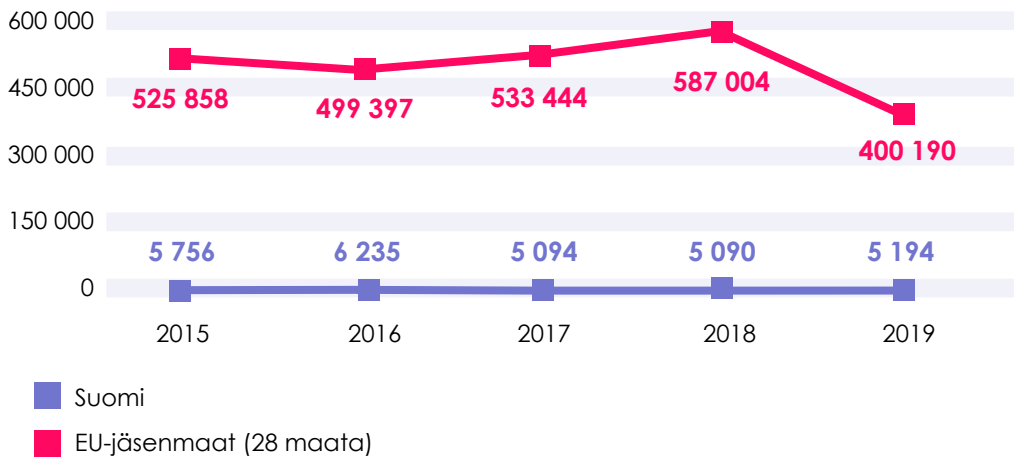
Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat

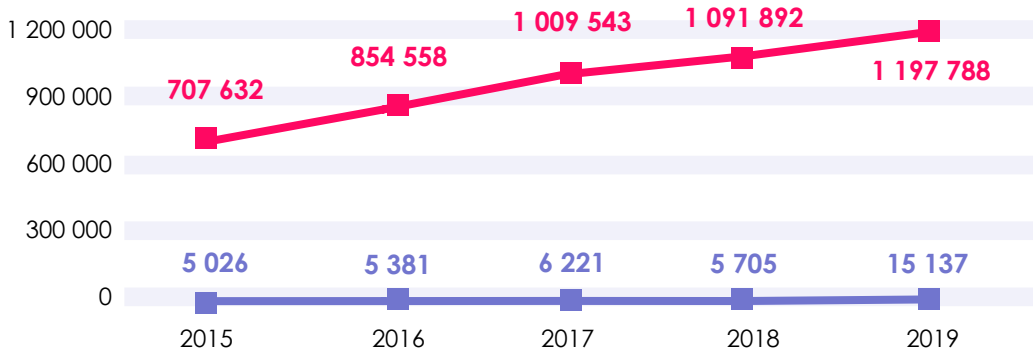
Perhe

Opiskelu

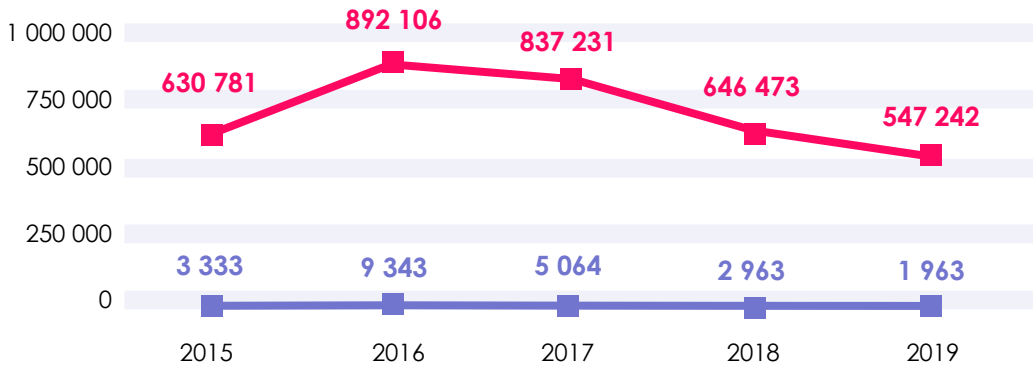
Työ

■ Suomi

■ EU-jäsenmaat (28 maata)

Muut

■ Suomi

■ EU-jäsenmaat (28 maata)

Tilastotietoa internetissä

Maahanmuuttovirasto | <http://tilastot.migri.fi/>

- Oleskelulupatilastot
- Turvapaikka- ja pakolaistilastot
- Kansalaisuustilastot
- Karkottamistilastot
- Vastaanottotilastot

Euroopan muuttoliikeverkosto | <http://www.emn.fi/tilastoja>

- Aikasarja- ja trenditilastoja oleskeluluvista ja turvapaikanhakijoista (vuodesta 2014 eteenpäin tilastoja kattavasti Maahanmuuton tunnusluvut-julkaisussa, sekä 2015 lähtien verkossa <http://tilastot.migri.fi/>)

Tilastokeskus | <http://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/index.html>

- Maahanmuuttajat ja kotoutuminen - teemasivusto

Eurostat | <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

- Väestö-, muuttoliike ja turvapaikkatilastoja EU-maista